

Latgaliešu valodas un kultūras digitālie resursi

Ausma Sprukte ausma.sprukte@rta.lv,

Anna Briška anna.briska@rta.lv,

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija

Demonstrāciju seminārs par humanitāro zinātņu digitālo resursu pielietojumu, Zoom 24/03/2021

Latvijas Zinātnes
padome

Projekts “Humanitāro zinātņu
digitālie resursi:
integrācija un attīstība”
(Nr. VPP-IZM-DH-2020/1-0001)

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas digitālie resursi

- Mūsdienu latgaliešu valodas tekstu korpuss "MuLa"
<http://hipilatlit.ru.lv/lv/> un <http://www.korpuss.lv/id/MuLa>
- Lietuviešu-latviešu-latgaliešu vārdnīca <http://hipilatlit.ru.lv/lv/>
- Virtuālais muzejs (Latgales koncepti, spēles)
<http://futureofmuseums.eu/lg/>

Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas digitālie resursi

- Lauka pētījumu folkloras materiāli (kopš 2002.gada) – kompaktdiskos un datubāzē:
 - Lendži, Bērzgale, Vabole, Indra, Cibla, Auleja, Andrupene, Kaunata, Baltinava, Dagda, Viļaka, Ozolaine.
- Spēle “Īsapazeisim” <http://iepazisimies.rta.lv/>
- Reitu diaspora <https://reiti.rta.lv/>

Latgaliešu tekstu korpus “MuLa”

- Izveidots laikā no 2010. līdz 2012. gadam, kopš 2020.gada oktobra papildināšana: gan ar tekstiem, gan ar mutvārdu daļu.
- Satur 1 miljonu vārdlietojumu.
- Iekļautie teksti publicēti latgaliešu rakstu valodā Latvijā laika posmā no Atmodas līdz mūsdienām (1988-2012).
- Tekstiem ir pievienoti bibliogrāfiskie metadati.
- Veidotāji: Rēzeknes Augstskola un Latvijas Universitātes Matemātikas un informātikas institūts, projekta partneris 2010.-2012.gadā arī Vītauta Dižā Universitāte Lietuvā.

Latgaliešu tekstu kopuss “MuLa” konkordance

Latgaliešu
tekstu kopuss
“MuLa”
konkordance

bringing neighbours closer

user: defaults corpus: MuLa

Search in Help

Search in MuLa

Query **volūd.*** 3,605 > GDEX 3,605 (2,730.3 per million)

Page 1 of 19 Go Next | Last

1	diena.lv	dzeivi i sovys zemis viesturi navarātu runuot sovā	volūdā	. Dūmuot , bez sovu sakņu i ar nasauordeitu identitāti
2	diena.lv	stypri i kai muoti , i mōti . Ir labi , ka es jei sovā	volūdā	varu pīraksteit , cik cīši es juos lūbeju . Bet vyspuor
3	bezpvn.lv	Vysys dzīsmis skaidrā , saprūtāmā latgalīšu volūdā -	volūdā	, kurā grupa dzīd i dūmoj . Albumā var atrast arī
4	bezpvn.lv	laikā . Vysys dzīsmis skaidrā , saprūtāmā latgalīšu	volūdā	- volūdā , kurā grupa dzīd i dūmoj . Albumā var atrast
5	jureits.wordpress.com	paruoda , ka Latgolys latvīšu volūda jeb latgalīšu	volūda	ir sanuoka par pošu valsti . Maņ juopīkreit dokumentā
6	diena.lv	asu suokuse runuot latgaliski , lai jis nacer , ka	volūdu	byus īspiejams maineit . Tys ir par daudz sarežģeitai
7	raiblis.wordpress.com	tū pusi) , cytu fakuļtati , kur juodazaregistrej	volūdys	kursim . Tai kai breivs - veromīs kartī , ka juodaīt
8	geoviita.wordpress.com	latgaliski ! Kuri ir nūdrūšynuojūši tū , ka latgalīšu	volūda	ari niule ir dzeiva . Maņ ir lela priča par vysim
9	jureits.wordpress.com	izaveiduot . Tys faktiski ari paruoda , ka Latgolys latvīšu	volūda	jeb latgalīšu volūda ir sanuoka par pošu valsti .
10	diena.lv	tikai slapanai , ar sovejim - kai taidā konspirativajā	volūdā	. Koč Latgola jai ir svātuo zeme . Kur zeme ar dabasim
11	diena.lv	krīvim es ni nu šuo , ni nu tuo nasuokšu runuot cytā	volūdā	. Maņ tys ir par daudz suopeigai . Sait taidys psihologisks
12	diena.lv	Rēzeknē nūtikis informativs seminars par latgalīšu rokstu	volūdu	i juos nuusacejumim . Vēl es varātu izstuosteit ,
13	geoviita.wordpress.com	Puordeviejs ir jauns puiss , bet narunoj ni anglū , ni krīvu	volūdā	. Labi , ka ir rūkys . Nūpierkam gurķus i tynamis
14	jureits.wordpress.com	tymā nav ni vuoda par Latgolys latvīšu jeb latgalīšu	volūdu	. Gon latgalīšim , gon Saeimys deputatim maņ juoatguodyno
15	geoviita.wordpress.com			
16	geoviita.wordpress.com			
17	diena.lv			
18	geoviita.wordpress.com			
19	naktineica.lv			
20	naktineica.lv			
21	edelite.wordpress.com			
22	edelite.wordpress.com			
23	geoviita.wordpress.com			
24	diena.lv			
25	cvxob.lv			

doc.Number 130
doc.Author saprge (Ilze Sperga)
doc.TextTitle Viltuota dzeive i zogti uobeleiši
doc.Source diena.lv
doc.PublicationOfDate 14-Okt-2008
doc.Publisher SIA Dianas Mediji
doc.Place http://www.diena.lv/blogi/viltuota-dzeive-i-zogti-uobelesi-631711
doc.TextType elektroniskie

Latgaliešu tekstu kopuss “MuLa” konkordance

CONCORDANCE MuLa

simple **bulb*** 101 (95.78 per million)

☐ Details ☐ Left context ☐ KWIC ☐ Right context

41	☐	☐	doc#288	rove pa viersu, cyta iz cytys rausēs, a uorā natyka. Paps tik saceja pa	bulbu	vogu īt mīreigi, lieneņom – kab napakrist. Mikilets nakryta vys, jis jau
42	☐	☐	doc#289	vīneiguo dzeive. Iz ponnyš saliku veikala pusfabrikatus. Vystys fileja,	bulbu	meicinis i nazkaidi korstī salati ar kuopustim i vēļ nazkū ružovu. Kab i
43	☐	☐	doc#296	suši nu spraukšonus garom bryunom bananu myzom i izsmārātām	bulbu	meicekšam. Tai jī sēdēja, runuoja par augstom temom, svareigom līt
44	☐	☐	doc#325	asaulī. Vīnu dīnu smieršu smieršs veirs Kaikins sēdēja pi golda i ēde	bulbys	ar kečupu, nikuo cyta jau jis vaira navarēja sakūst ar sovīm zūbim. Ja
45	☐	☐	doc#330	voja pi golda. Vysi suoteigi paēdem lauku bīzpīna, jūs pošu audzātūs	bulbu	galis, drūši nazynu, kuo, tok es tūmār pagaršuoju, i maņ teirī labi patyl
46	☐	☐	doc#331	: dzeive tān duorga, par tū, ka bārni i mozbārni dzeivoj īrējā, par tū, ka	bulbi	itymā rudinī napīauga, par tū, ka... tai varātu turpynuot vēļ i vēļ, i nabyt
47	☐	☐	doc#336	asari saiminiks gon vīnu munu suonu pīzyna asam lobu, kab īstateitu	bulbys	i pasātu auzu. Maņ par tū prīca, ka asu kaidam vajadzeigs, ka maņ lai
48	☐	☐	doc#336	u. Maņ par tū prīca, ka asu kaidam vajadzeigs, ka maņ jaun izaudzēt	bulbys	ci maizi. A voi raža tik nu manis pīdereiga? Pavasars mani īprīcyno ar
49	☐	☐	doc#359	olys myžamežūs. Jī slauc gūvi, baroj syvānu, revej duorzu i kapačoj	bulbys	Pa vokorim jī klausuos, kai mežmalī kiukoj dzagiuze, i verās, kai ap m
50	☐	☐	doc#360	Leitā vērtis kai izruodē. Vērtis, kai bolta sylta iudīa sīna guožās par	bulbu	teirumu, ņuotrem, līc da zemis i leigoj, sytās tynsi palākūs škiuneiša
51	☐	☐	doc#378	izi pa burkonu, tai lai jī saīt kai sareivāti... Gluosta munu golvu. Myzroj	bulbus	Vuorej zupu i Kakao... Naād zemenis Partū ka juos skuobys. Guļ dīnys
52	☐	☐	doc#385	vysu zīmu ād. Bīzpīnu taipat kai svikstu Paskenā sōlej Un ar korstim	bulbeišim	ād. Taidis ir pīneņa ceļš – Nu zōles gūteņas mutē Leidz myusu ēdīņa
53	☐	☐	doc#390	ākuse – Bites aizsyuta garejā celē iz viršu dōrzu, A mārīti īceļ boltejā	bulbu	zīdā. Sylta saulīte izlākuse – Attaisa acss dorba veiram škyunē iz sīn
54	☐	☐	doc#443	akaj *** pa škūrstynu muna dvēsele aizīs dabasūs kūpā ar škvarku i	bulbu	smuordu as paspēju paēst cyti nūmozguoš bīdys transports staiguo
55	☐	☐	doc#459	bezcerības i reitdīnas sapnim. Bet tagad ar Dīvu runojūs... *** Mōte	bulbas	sūleja vōreit. Kača i bulbu vyrtuvē nav, Tik osoru smarža... Cepļa syltu

Latgaliešu tekstu kopuss “MuLa” vārdu saraksts

word (47 items 3,343 total frequency)								
	Word	↓ Frequency ?		Word	↓ Frequency ?		Word	↓ Frequency ?
1	volūdys	794 ...	17	volūdys.	19 ...	33	volūdā:	7 ...
2	volūdu	366 ...	18	volūdom	19 ...	34	sejvolūdas	6 ...
3	volūda	332 ...	19	volūdnīks	19 ...	35	volūdā!	6 ...
4	volūdā	311 ...	20	volūdaī.	17 ...	36	volūda"	6 ...
5	volūdas	267 ...	21	volūdom,	16 ...	37	volūdnīceibys	6 ...
6	volūdu,	183 ...	22	volūdaī,	15 ...	38	volūdnīkim,	6 ...
7	volūdā.	180 ...	23	volūdas,	13 ...	39	volūdneica	6 ...
8	volūdā,	140 ...	24	volūduos,	13 ...	40	volūdnīceibā	6 ...
9	volūdu.	123 ...	25	volūdas.	12 ...	41	volūdnīkam	6 ...
10	volūda.	95 ...	26	volūduos.	11 ...	42	volūda".	5 ...

Digitālo resursu izmantošana mediju un sabiedrisko attiecību jomā

- Aizkadra tekstu, preses relīžu izveide (sinonīmi, labaskanīgums, idejas).
- Latgaliešu rakstu valodas apguve.
- Idejas interviju tematikai, cilvēkiem, ko intervēt.

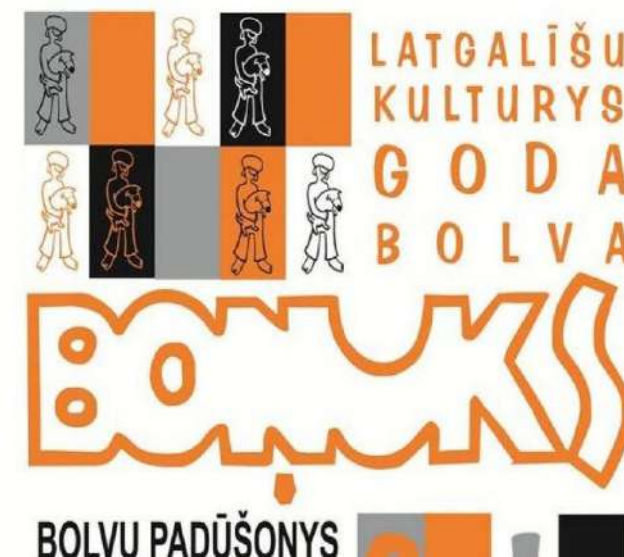
Digitālo resursu izmantošana tūrismā, biznesā

- Zīmolu nosaukumu izvēle.
- Stāsta izveide.
- Produkta vai pakalpojuma apraksta izveide.
- Tūristu intereses piesaistīšanai (piemēram, spēle TIC).
- Veicināt digitālo rīku izmantošanu tūrisma objektos.

Digitālo resursu izmantošana pašvaldībās un kultūras iestādēs

- Pasākumu scenāriju veidošanā.
- Literaro darbu citēšanā, avotu atrašanā.
- Iestudējumu veidošanā.
- Pasākumu mārketinga izstrādē.

Digitālo resursu izmantošana izglītībā, skolās

- Uzdevumu veidošanā.
- Spēlēs un aktivitātēs.
- Skolotāja stāstījumā.
- Mājas darbu un praktisko uzdevumu dažādošanā.

Mērķauditorija: skolēni 9. klasē un vidusskolā

Materiāls: Grupas "Latgališu Reps" 2016. gada dziesma

Uzdevums

- Uzdevums PDF formātā
- Uzdevums Word formātā
- Komentāri un atbildes (Word)

Korpusa veidošana

- Korpus = digitāli teksti + automatizēta tekstu apstrādes programma.
- Kā efektīvi izmantot tos tekstus, kas jau ir radīti savā uzņēmumā, iestādē?
 - Sava tekstu korpusa izveide.
 - Atslēgvārdu noteikšana, analīze, konotāciju meklēšana.
 - Izvairīšanās no atkārtotības (piemēram, scenārijos).
- Korpusu izveides platforma:
<https://www.sketchengine.eu/>
- Apmācības semināri un videolekcijas projekta 2021., 2022.gadā.

Paldies par
uzmanību!

- Dažādu Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas un citu autoru latgaliešu valodas un kultūras digitālo resursu apkopojumu skat.rakstā:

<https://www.lsm.lv/raksts/kultura/kulturtelpa/latgaliesu-valodas-apgusanai--speles-datora-un-tiessaistes-materiali.a356022/>

- Līdz 31.martam – aptauja par latgaliešu valodas un korpusa lietošanu, informācija

www.rta.lv